

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
15 червня 2022 року*

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Соловейчук Олена Максимівна – секретар Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №11 від 30.06.2022 р.)*

Рецензенти:

Дарманська І. М. - доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету педагогічної освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Княжева А. І. - доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Сучасні методи та форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2022. 261 с.

До збірника ввійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери.

Науковці та студенти висвітлюють питання щодо сучасних методів та форм організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

***ЯКОВЛЄВА Ольга Миколаївна,
СОЛОВЕЙЧУК Олена Максимівна***

ПРОБЛЕМА ДОСТОВІРНОСТІ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ НА ПРИКЛАДІ ЗНО З МАТЕМАТИКИ

В останні роки аналіз результатів Зовнішнього Незалежного Оцінювання з математики фіксує зниження рівня навчальної підготовки з математики випускників, що автоматично тягне за собою зниження рейтингового вступного балу в заклади вищої освіти. З 2017 року ЗНО стало обов'язковим з математики або історії України на вибір, а вже з 2021 року тестування з математики – обов'язкове. І, хоча, рівень складності завдань знижується, а перелік додаткових матеріалів, якими можна скористатися під час виконання роботи, розширюється, статистика невблаганно демонструє зниження середнього балу складання ЗНО з математики та збільшення кількості учасників, які не подолали позначку «склав». За даними УЦОЯО (Український центр оцінювання якості освіти), у 2020 році частка учнів, які отримали результат «не склав» (прохідний бал 9 тестових балів з 62 можливих), становила 12,71% процентів від загальної кількості зареєстрованих, у 2021 році – 31,11% від загальної кількості зареєстрованих (прохідний бал 10 тестових балів з 67 можливих) [5].

Аналіз результатів виконання робіт з ЗНО з математики минулорічних тестувань УЦОЯО показує, що лівова частка учнів навіть у простих завданнях намагалася вгадати відповідь, навіть не пробуючи провести необхідні розрахунки, не говорячи вже про ті завдання, розв'язування яких, потребувало виконання 3-4 елементарних дій. Аналізуючи результати виконання завдань з відкритою формою відповіді бачимо, що найскладнішими для сприйняття і вивчення для учнів, є розділи «Елементи комбінаторики, початки теорії імовірностей та елементи статистики». Середній рівень вгадування правильної відповіді в завданнях даного розділу значно менший, ніж середній рівень складності таких завдань. Тестові завдання з даних тем мають низькі коефіцієнти кореляції, проте це часто обумовлено не якістю оформлення завдань, а рівнем вгадування правильної відповіді.

Так при розгляді аналізу завдань ЗНО Українським центром оцінювання якості освіти 2020 року (Рис.1), завдання з даної теми змогли вирішити лише 12,6% учасників, при цьому рівень складності завдань даного типу оцінюється як «дуже складні» - 12,6 рівень «Дискримінації» визначає високу розподільну можливість завдання, але при цьому достатньо низький рівень кореляції для даного типу завдань, що навіть серед цих 12,6% можуть бути такі, що правильно вписали відповідь не до кінця розуміючи тему та принцип вирішення даного завдання.

31. Для участі в роботі студентської ради з кожної з двох груп навчання вибирають по 1 студенту. Серед 24 студентів першої групи проживають у гуртожитку 6 студентів, а серед 28 студентів другої групи – 14 студентів. Яка ймовірність того, що обидва вибрані для роботи в раді студенти будуть з тих, хто проживає в гуртожитку?

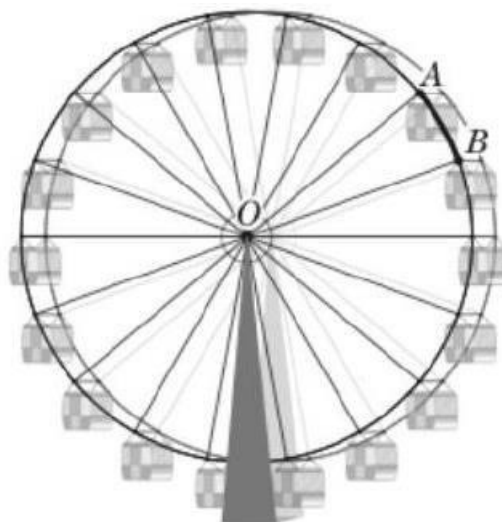
Ключ	Розподіл учасників (%) за кількістю набраних балів		Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	0	2			
0,125	87,4	12,6	12,6	43,0	0,6

Рис. 1 Завдання № 31 третього блоку завдань ЗНО основної сесії 2020 року

Причин зниження середнього балу складання зовнішнього незалежного оцінювання з математики та якості даного оцінювання багато: зниження загальної якості освіти, гуманітаризація освіти (переорієнтація освіти з предметно-змістовного принципу навчання основ наук на вивчення цілісної картини світу), впровадження дистанційного навчання внаслідок пандемії COVID-19, тощо. Як одну з важливих причин можна розглядати недотримання рекомендацій до складання тестування, що може спричинити часті вгадування правильної відповіді. У цьому випадку можна виключити фактор вгадування й отримати більш надійні результати оцінювання навчальних досягнень, які не спотворені припущеним результатом.

Як приклад такого завдання можна привести тестову одиницю закритого типу з одним правильним варіантом відповіді, яка є в ЗНО кожного року і позиціонується як задача з практичним змістом (Рис.2). При цьому основні показники вказують на низький рівень вирішення даного завдання, адже 0,9% учасників не виконали дане завдання, а це найвищий рівень «не виконання» серед усіх завдань даного типу. Показик «Складність» дорівнює 38,8 – це означає, що рівень завдань визначається як складне, що не доцільно для використання в першій частині тесту, адже незважаючи на складність, вирішення даного тесту дозволяє заробити лише один тестовий бал. Рівень розподільної здатності «Дискримінація» - 42,4 на високому рівні, що свідчить про можливість задання виділяти учнів з різним рівнем навчальних досягнень, але при цьому низький показник «Кореляція» - 0,4 дозволяє припустити, що високий рівень вирішення даного завдання може бути викликаний не правильністю оформлення завдання, а рівнем вгадування. Зачасту такі завдання потребують довгого та кропіткого рішення і іноді доцільніше пропустити чи просто вгадати, адже час витрачений на дане завдання і кількість балів, яку на ньому можна заробити не рівноцінні.

19. Каркас колеса огляду складається з двох однакових кіл, до яких прикріплено 18 кабінок на однаковій відстані одна від одної, та ребер (радіусів кіл), що з'єднують місця прикріплення кабінок та центри кіл (див. рисунок). Довжина кожного ребра дорівнює 27 м. Визначте довжину дуги AB кола із центром у точці O . Укажіть відповідь, найближчу до точної. Товщиною каркасу знехтуйте.

А	Б	В	Г	Д
12,6 м	9,5 м	5,4 м	4,6 м	3,2 м

Ключ	Відповіді учасників (%)					Не виконали завдання (%)	Складність (P-value)	Дискримінація (D-index)	Кореляція (Rit)
	А	Б	В	Г	Д				
Б	8,8	38,3	17,3	17,1	17,6	0,9	38,3	42,8	0,4

Рис. 2 Завдання №19 першого блоку завдань ЗНО основної сесії 2020 року

Іншою причиною великої кількості відповідей наданих шляхом «методом тику» є використання завдань на другорядні теми, які не є принциповими для оцінки рівня готовності та здатності вчитися далі. Тому дане питання потребує подальших досліджень і є **актуальним**.

Цьогоріч Міністерство науки і освіти України стикнулося з багатьма проблемами викликаними воєнним станом в країні однією з яких стало питання про проведення Зовнішнього незалежного оцінювання в умовах воєнного часу. За наказом №434 від 12 травня 2022 року «Про організацію та проведення у 2022 році національного мільтипредметного тесту»[3] було ухвалено рішення про проведення оцінювання випускників закладів загальної середньої освіти у форматі Мультидисциплінарного тесту з трьох предметів одним з яких є математика.

Тестування цього року кардинально відрізняється від своїх попередників, адже буде проводитися у комп'ютерному форматі. Блок завдань з математики складається з 20 тестових завдань.

Завдань відкритої форми, які потребують розгорнутої відповіді в цьому році не буде, але, як і в 2021 році, учні матимуть змогу скористатися чернеткою і переглянути довідниковий матеріал, який містить формули та необхідну інформацію з усіх тем шкільного курсу математики, що включені до програми тестування. Система оцінювання тесту майже не відрізняється від «класичного» ЗНО, але, на відміну від попередніх років, щоб перетнути межу «склав», потрібно набрати лише один тестовий бал.

Підсумовуючи вищевказане можна говорити про недосконалість системи оцінювання результатів виконання робіт ЗНО з математики, що потребує дослідження для подальшого впровадження змін задля покращення рівня математичної освіти у абітурієнтів.

Список використаних джерел:

1. Бобровський М. В., Горбачов С. І., Заплотинська О. О. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. Київ, Державна служба якості освіти, 2019. 240с.
2. Канівець Т. М. Основи педагогічного оцінювання: навч.-метод. посіб. Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М., 2012. 102 с.
3. Про організацію та проведення у 2022 році національного мільтипредметного тесту: наказ Міністерства освіти і науки України від 12.05.2022 р. № 434 URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-organizaciyu-ta-provedennya-u-2022-roci-nacionalnogo-miltipredmetnogo-testu>
4. Сергієнко В.П., Кухар Л.О. Методичні рекомендації зі складання тестових завдань. Київ, Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2011. 41 с.
5. Український центр оцінювання якості освіти. URL: <https://testportal.gov.ua/> (дата звернення 01.06.2022).

ЯКУБА Марина Станіславівна

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Головною метою екологічної освіти і виховання у закладах вищої освіти є формування у студентів відповідально-ціннісного та поважливого ставлення до природи і природних процесів. Це ставлення повинне базуватися на екологічній свідомості, обізнаності щодо проблем охорони та збереження природних об'єктів довкілля та активній екологічній позиції особистості.

Формування екологічної компетентності студента передбачає дотримання морально-етичних та правових норм, правил, законів, форм і принципів раціонального природокористування, формування активної екологічної позиції особистості щодо пропаганди та популяризації природоохоронної діяльності на локальних та загальнодержавному рівнях.

Високих результатів у набутті студентами екологічних компетентностей можна досягти шляхом активного залучення у освітні процеси різноманітних методів навчання та впровадження різних освітніх моделей і проектів у процесі вивчення предметів біологічного та екологічного спрямування. Причому, варто зауважити, що екологічні та біологічні базові знання мають поглиблюватися студентами і на інших заняттях в межах формування міжпредметних зв'язків, перетворюючись на глибинне переконання особистості у необхідності жити у тісних гармонійних відносинах з природою і почувати себе з природним довкілля єдиним цілим.

Одним з найважливіших кроків у набутті студентами екологічних знань, умінь та навичок є формування екологічної свідомості, що являє собою найвищий рівень розуміння та осмислення і сприйняття людиною свого місця